Ignotas Domeika (Ignacy Domeyko, Ignacio Domeyko, Ігнат Дамейка), g. 1802-07-31, Didžiojoje Nedzviadkoje (baltar. Вялікая Мядзвядка, lenk. Niedźwiadka Wielka, Naugarduko apskritis), m. 1889-01-23 Santjage (Čilė) – geologas, mineralogas, kalnų inžinierius, pedagogas, etnologas.

Jaunasis Ignotas Domeika

Ignotas Domeika – iškilus XIX a. mokslininkas ir pedagogas, talentingas Didžiosios Lietuvos sūnus, Vilniaus universiteto auklėtinis, Paryžiaus Aukštosios kalnakasybos mokyklos absolventas, ilgametis Čilės geologijos ir mineralogijos tyrinėtojas, Čilės universiteto rektorius, Krokuvos menų ir mokslų akademijos narys, Krokuvos Jogailos universiteto medicinos garbės daktaras. Jo gyvenimo gijos iš Lietuvos driekėsi į Čilę, Prancūziją, Lenkiją, Baltarusiją.

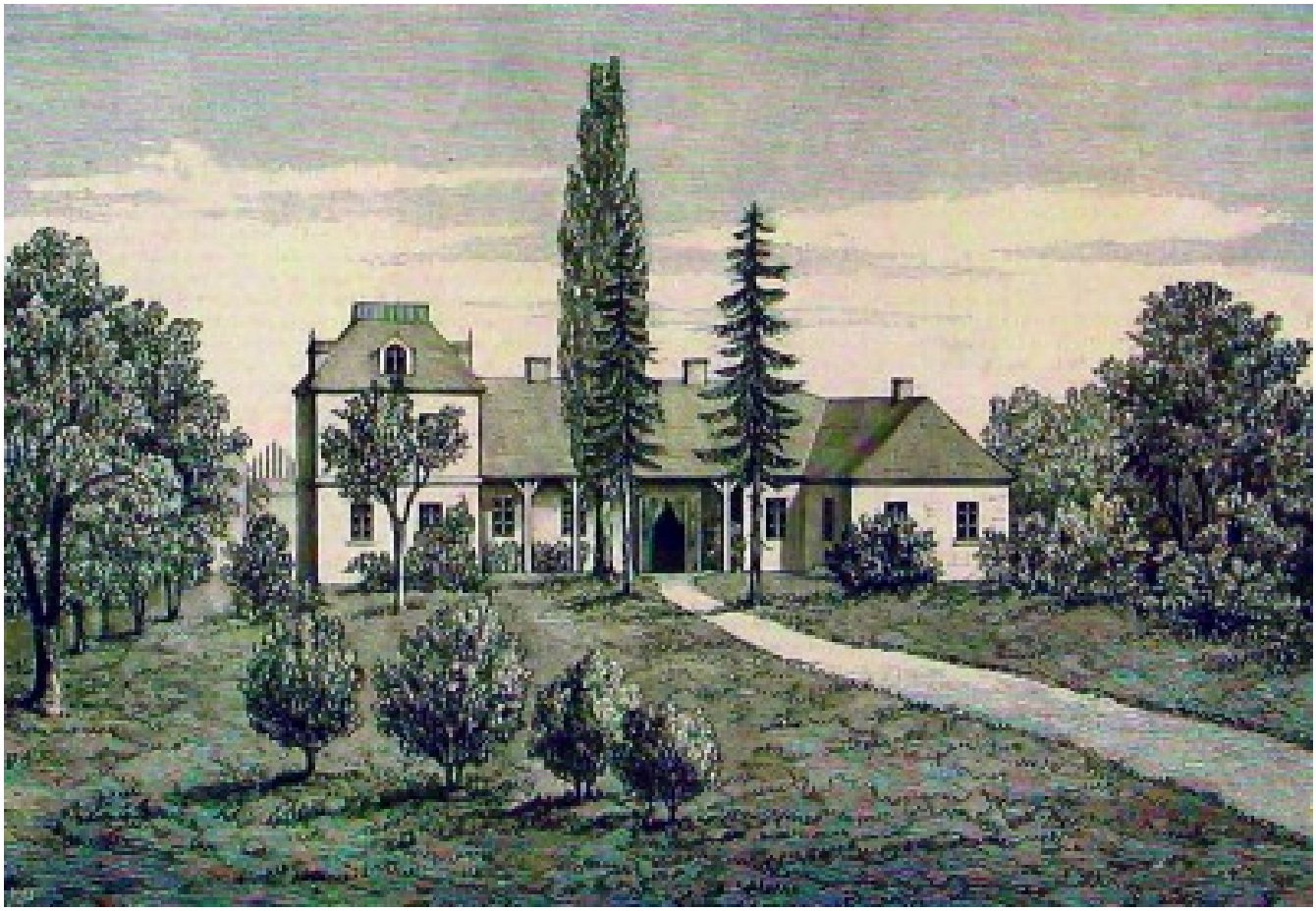

Gimtasis Nedzviadkos dvarelis

Ignotas Domeika kilęs iš Lietuvos bajorų Kontrimų, „Danguel“ herbo giminės. Jo tėvas Antanas Ipolitas Domeika (1764-1809), vedęs Karoliną Ancutą (?-1832), Nedzviadkos dvaro savininkas, buvo Naugarduko žemės taikos teisėjas. Tėvui mirus, 7-rių metukų Ignotą toliau globojo tėvo brolis Ignotas, valdęs Zapolės ir Žybartauščinos dvarus. Baigęs Ščiutino Pijorų ordino kolegiją, 14-metis jaunuolis 1816 m. peržengė senojo Vilniaus universiteto sienas. Jaunasis Ignotas buvo talentingas, kruopštus studentas, ypač domėjosi mineralogija, chemija, matematika. Dalyvavo Filomatų draugijos veikloje, jų idealams – mokslas, dora, tėvynė, bičiulystė – buvo ištikimas visą savo gyvenimą.

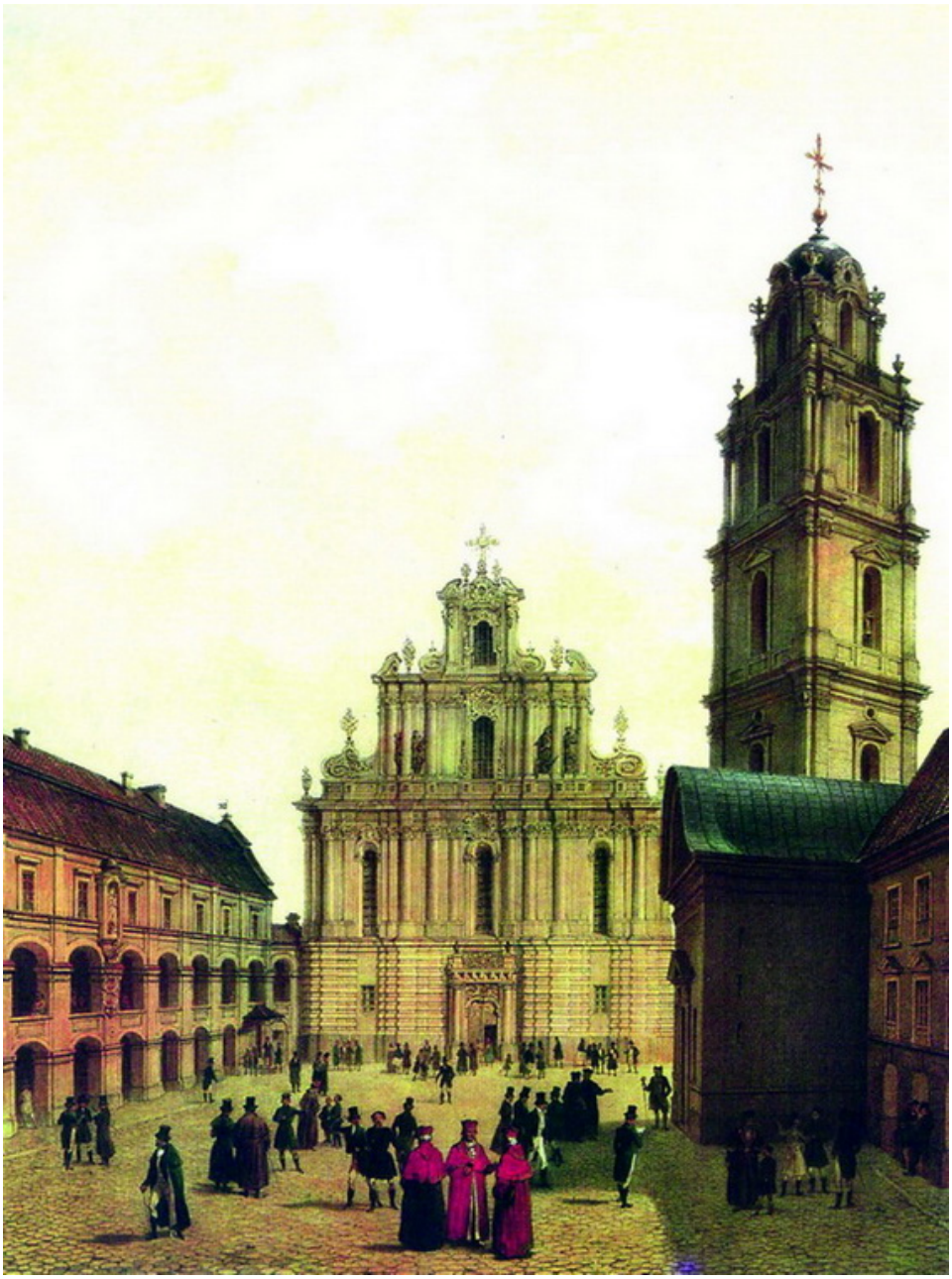

Vilniaus universiteto Didysis kiemas

1822 m. tapo Vilniaus universiteto magistru, tačiau caro valdžiai ėmusis persekioti filomatus, patyrė kalinimą, represijas, o po nepavykusio 1831 m. sukilimo buvo priverstas emigruoti. 1832 m. kartu su Adomu Mickevičiumi atvyko į Paryžių. Žinių troškimas ir noras mokytis buvo nenumaldomas, jis negalėjo atsispirti tyrinėjimo ir atradimų aistrai. Nutolęs nuo emigrantų politikavimo, iš pradžių lankė paskaitas Sorbonos universitete (Sorbonne), Botanikos sode (Palais du Jardin), Aukštojoje kalnakasybos mokykloje (École Supérieure des Mines). Jis rašė: ... *„Noras praryti mokslus ne iš vadovėlių (...), bet iš pirmųjų rankų, iš mokslininkų, kuriuos nuo jaunystės garbinau kaip modernaus mokslo atradėjus ir kūrėjus, lūpų ir akių, atsinaujino ir tapo nebenumaldomas*“. Galiausiai apsisprendė studijuoti geologiją, mineralogiją bei kalnakasybą, 1837 m. baigė Aukštąją kalnakasybos mokyklą ir tapo kalnų inžinieriumi.

Ignotas Domeika – studentas Paryžiuje

Gabus jaunas žmogus, puikiai profesiniai pasirengęs Vilniaus ir Paryžiaus universitetuose, I. Domeika 1837 metais gavo viliojantį pasiūlymą ir 1838 m. pradžioje išvyko dirbti į Čilę, kaip jis manė – tik šešeriems metams. Tas pasiūlymas *„... atgaivino sielos gilumoje buvusį troškimą keliauti“.* Tačiau likimas lėmė taip, kad jis Čilėje pragyveno beveik visą likusį gyvenimą – 46-rius metus. Nelengva būtų išvardinti visus jo nuveiktus darbus, tačiau svarbiausieji buvo – Čilės kalnakasybos pramonės moksliniai pagrindai, Čilės mokslo sistemos reforma, ilgametis rektoriaus darbas Čilės universitete Santjage, kuriuo jis buvo išrinktas keturis kartus (1867–1883).

Čilės universiteto Santjage rektorius

Jo mokslinė veikla buvo įvairiapusė. Dar būdamas Paryžiuje, 1837 m. parengia Lenkijos ir gretimų kraštų geologinius žemėlapius (išleisti 1850 m.). 1838 m. birželyje, po 4-rių mėnesių kelionės laivu per Atlantą ir arkliais iš Argentinos per Andų kalnynus atvyksta į La Sereną Čilėje. Kokimbo provincijos koledže La Serenoje jis – chemijos ir mineralogijos profesorius. Jau tais pat metais surengia pirmąsias geologines ekspedicijas, per tris mėnesius išmoksta ispanų kalbą ir pradeda skaityti paskaitas, įrengia chemijos laboratoriją rūdų analizėms atlikti. 1844 m. išleidžia rūdų prabavimo vadovėlį ispanų kalba *„Tratado de ensayes“* (išėjo net keturi leidimai, netgi XX a.), 1845 m. parašo vadovėlį *„Elementos de mineralojia“* (kiti leidimai 1867 ir 1879 m.), daug rašo ir spausdinasi Čilės, Prancūzijos, Vokietijos periodiniuose žurnaluose. 1845 m. išleidžia knygą *„Araucania y sus habitantes*“ apie Čilės indėnus; 1860 m. šią knygą lenkų kalba išleidžia J. Zavadzkio spaustuvė Vilniuje. 1846 m. I. Domeika persikelia į Santjagą. Jis lieka Čilėje, nusiperka namą

Santjago priemestyje, 1850 m. veda Enriketą Sotomajor Guzman. Toliau savo gyvenimą susieja su Čilės universitetu. 1846 m. išleidžia pirmąjį darbą apie Čilės geologinę sandarą. 1878 m. Krokuvoje išleidžiamas jo apibendrinantis darbas *„Rzut oka na Kordyliery Chilijskie i zawarte w ich łonie pokłady metaliczne*“. Be to, rašo apie Čilės požeminio vandens, meteorologijos, vulkanologijos tyrimus, krašto geografiją, metalurgiją, meteoritus. Visą laiką pastoviai rašo dienoraščius, atsiminimus, kelionių aprašymus (*Moje podróże. Pamiętniki wygnańca, 1962*), kas mėnesį rašo laiškus į Paryžių pusbroliui Vladislovui Laskovičiui ir savo studijų draugui Adomui Mickevičiui (*Listy do Władysława Laskowicza, 1976).*

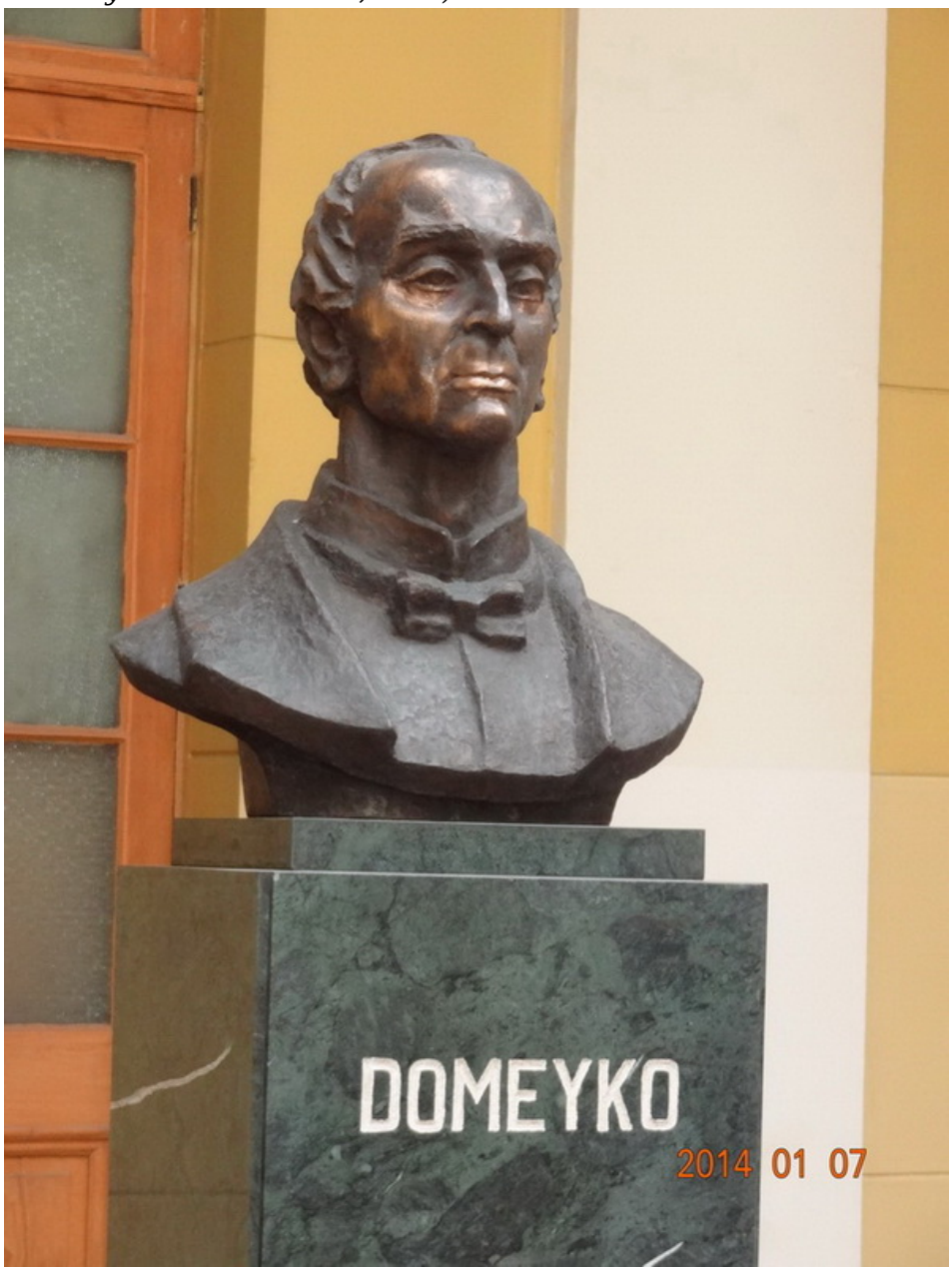

Ignoto Domeikos biustas Santjago universitete

Intensyviausias ir brandžiausias jo gyvenimo ir darbo tarpsnis susijęs su jo antrąja tėvyne – Čile. Čia buvo jo namai, šeima, draugai. Nenuilstama pedagoginė, mokslinė, švietėjiška, organizacinė ir visuomeninė veikla šioje šalyje pelnė jam DIDŽIOJO ŠVIETĖJO vardą. Jo biografai ir bibliografai tyrinėja jo gyvenimą, mokslą ir kūrybą. I. Domeikos publikacijų bibliografijoje nurodomi 1356 mokslo darbai, raštai ir dokumentai. Apie jį patį yra paskelbta 6960 publikacijų. Jo vardu pavadinti 136 įvairiausi objektai Žemėje ir net Kosmose, ir šis skaičius dar didėja. Vien jubiliejiniais 2002-siais metais išėjo keturios didelės knygos apie Ignotą Domeiką ir jo plačiašakę asmenybę. Ignoto Domeikos biografai vieningai pažymi tokius jo asmenybės bruožus, kaip taurumas, dvasingumas,

nesavanaudiškas tarnavimas mokslui. Šie jo bruožai susiformavo gimtuosiuose namuose Naugarduke ir senajame Vilniaus universitete. Jis buvo pavyzdingas žmogus. Išleisdamas La Serenoje pirmuosius savo Kokimbo kalnakasybos licėjaus studentus į gyvenimą, jis linkėjo jiems *„... sunkiai dirbti ir, svarbiausia, visą gyvenimą būti sąžiningiems; visuomet primindavau jiems apie Kūrėjo išmintingumą, apie mūsų sunkumą, mūsų proto ribotumą, ir todėl toks būtinas yra Tikėjimas“.*

Ignotas Domeika Tėviškėje

Gyvenimo pabaigoje, sulaukęs 82-jų, 1884 m. I. Domeika grįžo į tėvynę ir gyveno pas dukterį Aną ir Leoną Domeikas Žybartauščinos dvarelyje prie Diatlovo, Gardino apskrityje, buvodavo Vilniuje, Krokuvoje, lankėsi Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje, Egipte, Palestinoje. Tačiau mirti norėjo Čilėje, į kurią grįžo 1888 m. pabaigoje. Mirė 1889 m. sausio 23 d., palaidotas greta savo mylimos žmonos Santjago centrinėse kapinėse.

Ištarus Ignoto Domeikos vardą, prieš akis dažniausiai iškyla Adomo Mickevičiaus epinė poema „Ponas Tadas“, šmaikštusis šliachtičius Jackus Soplica (Žegota), filomatų draugija, Vilniaus universitetas, emigracija į Prancūziją bei jo antrąja tėvyne tapusi Čilė. Biografiniuose darbuose Domeika vaizduojamas kaip ypatingų bruožų žmogus: patriotas, mokslininkas, žmogaus teisių gynėjas, keliautojas, tyrinėtojas ir taip pat – giliai tikintis. Bruožas, kurio dėka Domeika sulaukė tiek

daug paramos, paguodos ir visuotinės pagarbos, buvo jo altruizmas. Visas jo gyvenimas buvo nesavanaudiška visuomeninė veikla, mokslinis ir labdaringas darbas, net ir tomis akimirkomis, kuomet jo asmeninis gyvenimas buvo labai sunkus. Ir emigracijoje Paryžiuje, ir ypač ilgus metus Čilėje, kuomet turėjo geresnes pajamas, jis pasiūlydavo nesavanaudišką, o dažnai ir anonimišką pagalbą. Jis stengėsi padėti Čilės jaunimui, vykstančiam į Prancūziją mokytis. Apie savo užsidegimą ir aistrą darbui tolimojoje Čilėje Domeika pasakojo laiške 1843 m. birželio 10 dieną: *„Norėčiau papasakoti, kad pradžioje, tik atvykus, gyvenimui ir darbui mane įkvėpė vienintelis dalykas – meilė mokslui, aistra, galbūt kvaila ir nepažabota, atrasti kažką nauja ir taip išgarsėti (...). Dabar man atrodo, kad pagijau nuo tos ligos; pirmiausia todėl, kad supratau, kokie kvaili yra šio pasaulio mokslininkai, antra – toks mažytis ir nereikšmingas yra mūsų mokslas, palyginus su paprasčiausiu, nors ir silpniausiu tikėjimu*“. Nors ir buvo pagerbtas Čilės garbės piliečio titulu, kaip užsienietis Domeika stengėsi būti atokiau nuo politinių įvykių. *„Iki pat šių laikų visa mano politika Čilėje buvo tokia: skleisti švietimą ir ginti jį nuo skepticizmo bei ateizmo*“.
Gyvendamas Čilėje vis prisimindavo savo tikrąją tėvynę. 1870 m. pradžioje parašė: *„... Naujieji metai praėjo liūdnai. Jau keturiasdešimt metų praėjo, kuomet aš švenčiau Naujuosius metus pas savo dėdę [Lietuvoje]; aš nesijaučiu nugalėtas tų metų, tačiau nežinia, kokie bus ateinantieji, ir ar aš besulauksiu jų pabaigos. Jei ne tikėjimas ir Dievo malonė, aš, tikriausiai, būčiau sunykęs ir nutilęs jau prieš daugelį metų*“. Tačiau Ignotas Domeika iki šiol tebėra gyvųjų atmintyje. Jo gyvenimo kelias buvo nuostabus. Jis buvo gimęs mokslui, kūrybai, atradimams. Jo šlovė bėgant metams didėjo, nes jis buvo atlikęs didžių darbų. Jis buvo pasišventęs darbui, šeimai, pareigai, Tėvynei. Ir jam buvo atlyginta. Likimas jam buvo maloningas. Tai buvo laimė. Tačiau tai buvo įgyta slapčiausio liūdesio ir kančios kaina. Neapsakomas Tėvynės ir jį mylėjusių žmonių ilgesys, jo tremties ir emigracijos drama vis prasiveržda vo jo laiškuose iš daug iškentėjusios sielos gelmių. 1872 m. balandžio 22 d. laiške Valerijonui Chelchovskiui jis rašė*: „Jokie naujojo pasaulio turtai, kurių man niekada nereikėjo, jo nuostabus dangus ir kalnai, vietinių žmonių draugiškumas, nuopelnai, ramus gyvenimas, perteklius, netgi mano žmonos kapas nesustabdytų manęs, jei tik turėčiau galimybę ištrūkti per Atlantą ir pabūti šalia Jūsų, su Jumis, ir nors dieną prieš mirtį pažvelgti į mūsų Gimtąją Žemę, kuri traukia mane su ta pačia meile...*“ (Domeyko 1888).

Ignoto Domeikos biustas prie Nedzviadkos mokyklos

Domeika buvo atidus supančios tikrovės stebėtojas. Užrašinėdavo žmonių poelgius, kasdienius papročius, norėdamas įamžinti laikmetį, kuomet gyveno ir ką matė. Jis aprašė ir vietinių tautelių, su kuriomis teko susidurti, išskirtinius bruožus. Daugiausia dėmesio skyrė Lotynų Amerikos indėnams, Čilėje – mapučiams (araukanams). Domeika pasižymėjo ypatinga fizine energija, atsparumu, ištverme susidūrus su įvairiausiais sunkumais ir kliūtimis; jis lengvai ištverdavo ilgas ir varginančias keliones. Ne kartą demonstravo neįtikėtiną drąsą: fizinę, intelektualinę ir moralinę. Jo savaiminis kuklumas ir nesavanaudiškumas buvo šaltinis, iš kurio liejosi jo didžiadvasiškumas ir labdaringa veikla. Tačiau tuo pat metu jis neprarasdavo nepriklausomybės ir orumo. Kad ir kur nukeliautų, jautėsi užburtas vietinės gamtos grožio. Mums paliko nuostabius gamtovaizdžių, žemės, dangaus, debesų, gėlių ir gyvūnų aprašymus. Jo išsilavinimas ir profesija vertė žiūrėti į supantį pasaulį per geologijos perspektyvas.

I. Domeika kaip mokslininkas pagarsėjo savo geologijos ir mineralogijos tyrimais bei atradimais Čilėje, tačiau jis aprašė ir to krašto žmones, geografiją ir gamtą, buvo puikus chemikas analitikas, paliko gausias nepaprastai vertingas mineralų ir fosilijų kolekcijas Čilėje, Prancūzijoje, Lenkijoje.

Kruopštaus ir sistemingo Domeikos darbo dėka dabar turime tūkstančius dienoraščio ir laiškų lapų, parašytų tvarkingai ir gražia rašysena. Ignoto Domeikos dorybės pakylėjo jį į intelektualinių ir dvasinių Lietuvos, Lenkijos ir Čilės autoritetų panteoną. Krokuvos Jogailos universitetas 1887 m. suteikė jam – *in virum clarissimum* – aukščiausią apdovanojimą – garbės daktaro laipsnį, Čilė – garbės piliečio vardą. *„Domeika savyje neturėjo nieko, kas nebūtų aišku ir pakylėta... Jis pasirodė mums kaip visos savo kartos iškiliausių ir geriausių galių įsikūnijimas“* – taip apie Domeiką kalbėjo rektorius Stanislovas Tarnovskis, teikdamas jam Jogailos universiteto garbės daktaro laipsnį.

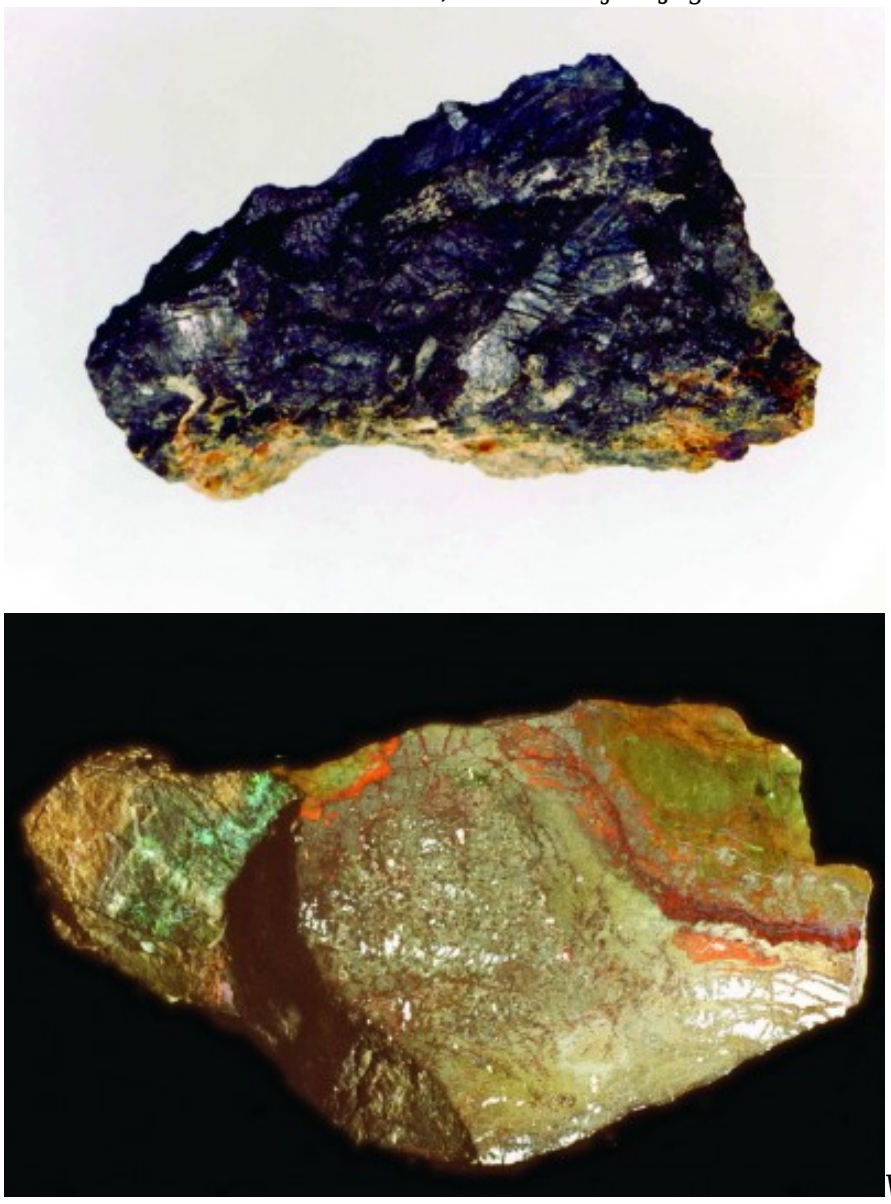

Vario grynuolis (viršuje) ir domeikitas (apačioje) iš I. Domeikos mineralų kolekcijos Geologijos instituto muziejuje Krokuvoje

Ilgametė jo veikla Čilėje bei pastovūs ryšiai su Europos mokslo centrais vertinama kaip intelektinis tiltas tarp Europos ir Pietų Amerikos. Pripažinkime, jog tai – fenomenas. Jo gyvenimas ir darbai liudija pirmiausia apie įgimtus gabumus, pažinimo troškimą, tyrėjo talentą. Kita vertus, senosios lietuvių bajorų Kontrimų giminės šaknys Nedzviadkoje ir Žybartauščinoje, filomatų draugija Vilniaus universitete, mokslo draugai Vilniuje ir Paryžiuje, šeima Santjage veikė jo mentalitetą, teikė jam stiprybės, buvo jo asmenybės pamatu. Jį siejo dvasiniai ryšiai su daugeliu žmonių. Jis nebuvo vienas. Jis nesiskundė dėl nuotolių, nes jis visuomet buvo arti gražiųjų gimtojo Naugarduko apylinkių, čia pat prie Vilniaus universiteto ar Aušros Vartų Dievo Motinos. Laiškais Adomui Mickevičiui ir Vladislovui Laskovičiui, kurie nepaprastai dori ir atviri, jis lyg ir prisiartindavo prie gimtinės. Nors ir gyvendamas Čilėje, jis buvo Lietuvos sūnus, priklausė Abiejų Tautų Respublikai - kaip tuomet buvo suprantama - ir Lietuvai, ir Lenkijai. Neatsitiktinai jo Čilės kelionių dienoraščiai pavadinti „Tremtinio

atsiminimai“. Tačiau jis buvo ir savo antrosios Tėvynės – Čilės garbės pilietis. Jis buvo doras, pamaldus ir sąžiningas žmogus, dėmesingas vyras ir tėvas, puikus analitikas, ilgametis rektorius, gabus literatas, atviras, darbštus, vispusiškas...
Apie Ignotą Domeiką Lietuvoje 1937 m. rašė Vaclovas Biržiška, tačiau solidesnių publikacijų, deja, nedaug. 1960 m. akademikas Vytautas Gudelis rašė apie Ignotą Domeiką: *„Universiteto [Vilniaus] klausytojų tarpe tuomet buvo žymus XIX a. mineralogas I. Domeika (Domeyko), kuris 1831 m. emigravo ... į Pietų Ameriką (Čilę), kur gyveno iki savo gyvenimo pabaigos. I. Domeika laikomas Pietų Amerikos mineralogijos pagrindėju. Jis turėjo garbės būti Santjago universiteto Čilėje rektoriumi“.*
Ignotas Domeika yra pripažintas tarp šešių žymiausių Vilniaus universiteto profesorių. Jo 200-ųjų metų jubiliejus buvo reikšmingas įvykis Lietuvai. Ignotas Domeika minimas pasauliniame kontekste UNESCO dėka, daugelio mokslo organizacijų, mokslininkų, mokslo istorikų dėka. Jubiliejinių Domeikos metų konferencijoje, įvykusioje 2002 rugsėjo 10-11 d. Vilniaus universitete, Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus sveikinimo adrese, Švietimo ir mokslo ministro Algirdo Monkevičiaus, Vilniaus universiteto rektoriaus Benedikto Juodkos, Baltarusijos Respublikos ambasadoriaus Vladimiro Garkuno, Krokuvos technikos universiteto – AGH rektoriaus atstovo prof. Andžejaus Paulo, Čilės universiteto rektoriaus atstovės Karmen Luizos Letelier de Domeyko, Ignoto Domeikos Ancutos kultūros draugijos prezidento Zdzislavo Jano Ryno sveikinimo kalbose Ignotas Domeika buvo minimas kaip talentinga neeilinė asmenybė, praėjusi neeilinį gyvenimo kelią, kaip iškalbingas pavyzdys nenuilstančios veiklos, tarnystės mokslui ir pažangai, pasiaukojimo savajam pašaukimui. Visa I. Domeikos veikla, *„...viskas, kas šiandien pripažinta ir įvardyta kaip pasaulinės reikšmės paveldas, sietina su orios laisvės dvasia – neatskiriamu senosios Lietuvos valstybės matmeniu“,* parašyta J.E. Respublikos Prezidento adrese.

Ignoto Domeikos portretas Vilniaus universiteto profesorių galerijoje

Vilniaus konferencijai išleistame jubiliejiniame leidinyje – „Ignotas Domeika 1802-1889“, – paremtame naujais archyvų tyrinėjimais, iki šiol dar neskelbtais dokumentais, nupieštas įvairiapusiškos asmenybės mokslinis ir psichologinis portretas, analizuojamas I. Domeikos laikotarpis plačiame civilizacijos raidos kontekste. I. Domeikos aplinka, jo darbai ir vizijos atsispindėjo to meto spaudoje, jo darbų tarptautinė reikšmė yra didžiulė, nenustojusi savo vertės iki šių dienų. Domeika – greta Mickevičiaus – yra vienas didžiųjų mūsų krašto žmonių, kuriuos davė Lietuvai XIX amžius. Domeika įkūnijo ir ugdė tokias transcendentines vertybes kaip artimo meilė, solidarumas, teisybė, brolystė tarp tautų. 2002 birželio 6 d. Čilėje įkuriama „Ignoto Domeikos Ancutos kultūrinė draugija“ (Corporacion cultural Ignacio Domeyko Ancuta). Siekiant skatinti Domeikos paveldo tyrimus, 2002 m. lapkričio 8 d. Vilniuje įkurta „Lietuvos Ignoto Domeikos draugija“.
Ignotas Domeika buvo pasaulio pilietis. Bareljefe, kuris jo atminimui kabo La Serenos universitete Čilėje ir Bazilijonų vienuolyno vartuose Vilniuje, įrašyta:

*LIETUVA **

*IGNOTAS DOMEIKA 1802–1889 IGNACIO DOMEYKO * CHILE*

VILNIAUS UNIVERSITETO AUKLĖTINIS,
FILOMATAS, SUKILĖLIS, PASAULINĮ PRIPAŽINIMĄ
PELNĘS MOKSLININKAS, MINERALOGAS,
GEOLOGAS, ETNOLOGAS, RAŠYTOJAS
ILGAMETIS ČILĖS UNIVERSITETO REKTORIUS
ČILĖS RESPUBLIKOS GARBĖS PILIETIS
LIETUVOS IR ČILĖS SŪNUS

ALUMNO DE LA UNIVERSIDAD DE VILNIUS,
COMBATIENTE POR LA LIBERTAD DE LA REPUBLICA DE LITUANIA,
CIENTIFICO RECONOCIDO EN TODO EL MUNDO,
MINERALOGISTA, GEOLOGO, ETNOLOGO, ESCRITOR,
RECTOR DE LA UNIVERSIDAD DE CHILE,
CIUDADANO CHILENO AD HONOREM
ILUSTRE HIJO DE LITUANIA Y CHILE

Domeikai likimas buvo itin palankus. Jo vardas neišnyko nei istorijos metraščiuose, nei žmonių atmintyje. Jo palikuonys, kurių pasklidusių pasaulyje yra beveik trys šimtai, laiko garbe būti jo šeimos nariais. Mes galime didžiuotis juo, tardami jo vardą, įamžintą minerale, fosilijoje, kalnyne, mieste, gatvėje, mokykloje, kometoje. Mūsų pažintis su Ignotu Domeika turi tęstis, nes jo gausaus palikimo tyrinėjimas dar nėra užbaigtas ir kaskart atskleidžia naujų, įdomių ir svarbių mokslo istorijos faktų.
Domeika buvo išmintingas žmogus. Pabrėžtume, jog charizmatinė ir įvairiapusiška Ignoto Domeikos asmenybė vienodai jungia Lietuvą, Prancūziją, Čilę, Baltarusiją, Lenkiją. Ir kiekvienai iš jų jis turi būti vienodai brangus. Jo kilmė, gyvenimas Vilniuje, Paryžiuje ir, svarbiausia, dešimtmečiai Čilėje, sukūrė aplinkybes, kad Domeika kartu jautėsi esąs lenkas, tačiau taip pat buvo vadintas ir lietuviu (kur jis gimė), ir baltarusiu (šiuo metu jo gimtoji vieta Miadzviadka yra Baltarusijos teritorijoje) ir čiliečiu (jam buvo suteiktas šios šalies garbės piliečio vardas). Chavjero Chofrės, Čilės kalnakasybos inžinierių draugijos prezidento žodžiais, sutikę tokį didį vyrą, sakytume – kaip kokį vario grynuolį, koks buvo Ignotas Domeika, mes galime suprasti poetą, kuris pasakė: „SIELA TURI PRIEŽASČIŲ, KURIŲ PROTAS NEŽINO“. Manytume, šis dvasingumas ir veda mus Ignoto Domeikos atminties keliais.
* * * * *
Iš knygos „Mano kelionės. Tremtinio dienoraščiai“ (1962):
Viskam užtenka laiko, kuomet yra noras ir palaimina Dievas, o iš visų pasaulio nelaimių, dėl kurių žmonės skundžiasi, tik vienos nepatyriau: nuobodulio.
Iš Lietuvos Respublikos kultūros ministrės Romos Dovydėnienės kalbos, pasakytos 2002 m. gegužės 22 d. UNESCO būstinėje Paryžiuje parodos I. Domeikos 200-sioms metinėms atidaryme
Galime sakyti, kad Ignoto Domeikos asmenybė susiformavo būtent Lietuvoje, Vilniuje. Čia – Vilniaus universitete – jis praleido penkerius brandžius jaunystės metus, pajuto mokslo skonį, gavo pirmuosius mokslo laipsnius – pirmuosius pripažinimo ženklus. Čia I. Domeika įgijo draugų ir išmoko branginti laisvę.
* * * * *
Naudoti šaltiniai: A. Grigelis *Ignacy Domeyko – an early investigator of Andean geology / Episodes: Journal of International Geoscience, Beijing (China), Vol. 28, No. 4* (2005); Paz Domeyko *Ignotas Domeika – gyvas šeimos atmintyje / Geologijos akiračiai* (2002, Nr. 2); A. Grigelis *Ignacy Domeyko and Alcide d'Orbigny – men of the same age but different fate / Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Ignacy Domeyko (1802–1889) – mineralog, geolog, ojciec nauk górniczych w Chile, Kraków* (2002); A. Grigelis *Ignacio Domeyko y Alcide d'Orbigny – hombres de misma época pero distintas fortunas / Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Ignacy Domeyko (1802–1889) – mineralog, geolog, ojciec nauk górniczych w Chile, Kraków* (2002); A. Grigelis *Ignotas Domeika – pasaulio pilietis = Ignacy Domeyko – the citizen of World / Ignotas Domeika, 1802–1889 : gyvenimas, darbai ir indėlis į mokslą: tarptautinės mokslinės konferencijos darbai, Vilnius* (2002).
Iliustracijos iš Algimanto Grigelio archyvo

© Algimantas Grigelis. *Ignotas Domeika – geologas, mineralogas, kalnų inžinierius*, 2016